

Mujeres, Dones, Emakumeak, Mulleres de Grecia y Roma

Gynaikes, Mulieres: Mujeres, Dones, Emakumeak, Mulleres de Grecia y Roma (FCT-21-16887)

La dona a la Roma antiga

La Religió

(Flora o la Primavera, fresc de la Vil·la Arianna, Stabia, Itàlia, s. I)

La religió sempre ha estat un àmbit molt lligat a les dones i són molts els cultes femenins de la Roma antiga. Les dones, no obstant, van restar excloses del sacrifici cruent.

El culte femení més destacat fou el de les Vestals, o sacerdotesses del temple de Vesta. En nombre de sis, eren seleccionades a sort pel *Pontifex Maximus* entre les nenes d'edats compreses entre sis i deu anys i pertanyents a les famílies més distingides. Havien de ser verges (*uirgines uestales*) i havien de servir-hi durant trenta anys: deu de preparació, deu de servei i deu consagrats a la instrucció de les noves vestals. Les seves funcions consistien en mantenir el foc de l'altar públic del santuari de Vesta, guardar els *sacra* o objectes sagrats provinents de Troia (*palladium* o estàtua de fusta d'Atena Pal·las), celebrar el *fascinus*, o genital masculí per propiciar la fertilitat, i fabricar la *mola salsa* o farina salada o midó que s'utilitzava en els sacrificis. Si violaven algunes de les seves obligacions, en especial la castedat, el delicte s'anomenava *incestum* i la pena era la mort, ja que la seva conducta impia alterava la *pax deorum*. Gaudien d'alguns privilegis, com el de quedar lliures de la *patria potestas* i la tutela (tot i que sotmeses al poder del *Pontifex Maximus*), seure a la tribuna imperial de l'amfiteatre durant els espectacles i podien jugar algun paper en la política, en especial, en qualitat d'intèrprets d'*omina* o presagis.

Mujeres, Dones, Emakumeak, Mulleres de Grecia y Roma

També coneixem la figura de la *regina sacrorum*, que sacrificava un porc a Juno a les calendes de cada mes, però la figura de la qual és mal coneguda.

Finalment, i per citar un darrer exemple, el culte a la divinitat oriental Isis va comptar des de mitjans del segle I a. C. amb moltes adeptes entre les dones romanes, en especial perquè aquesta divinitat era a la vegada mare i esposa. Com, a més a més, es donava la circumstància que Isis havia estat prostituïda a Tir durant deu anys, era un culte que admetia també les prostitutes.

Els romans, però, van tenir sempre una certa propensió o costum a atribuir les desgràcies públiques als mals costums de les dones. Així, l'any 295 a. C., algunes matrones romanes van ser condemnades per *stuprum* (relacions sexuals fora del matrimoni o del concubinat); i el 125 a. C. tres Vestals van ser condemnades a mort i sepultades vives per no haver respectat el vot de castedat (*incestum*) de trenta anys.

Algunes litúrgies romanes relacionades amb divinitats femenines

Nones Caprotines	Juno	7 de juliol	Fecunditat femenina
Matronàlia	Juno	1 de març	Fecunditat femenina
Matràlia	Mater Matuta	11 de juny	Fecunditat
Venus Verticòrdia	Venus	1 d'abril	unió sexual dels esposos i virtut de les dones
Fortuna Virilis	Venus	1 d'abril	Prostitutes
Fortuna Muliebris	Fortuna M.	6 de juny	<i>uniuirae</i>
Pudicitia		?	Castedat matronal <i>uniuirae</i>
Bona Dea		1 de maig 3-4 desembre	Abstinència sexual
Súplices	Juno	<i>Ludi saeculares</i> (<i>lectisternia et sellisternia</i>) (<i>puellae et carmen</i>)	Demanda protecció
Ludi Megalenses	Cíbele	4-10 d'abril	Mare dels déus
Cereàlia	Ceres	12-19 d'abril	fertilitat
	* Bacanals (186 a. C.)		
	* Sibila: llibres sibilins		

Mujeres, Dones, Emakumeak, Mulleres de Grecia y Roma

	* Isis		
--	--------	--	--

Bibliografía:

Linda Fierz-David, *La Villa de los Misterios de Pompeya*, Madrid, Ediciones Atalanta, 2007.

Jean Gagé, *Matronalia, Essai sur les dévotions et les organisations cultuelles des femmes dans l'ancienne Rome*, Brussel-les, Latomus, 1963.

Santiago Montero, *Diosas y adivinas. Mujer y adivinación en la Roma antigua*, Madrid, Editorial Trotta, 1994.

Paul Veyne, François Lissarrague, Françoise Frontisi-Ducreux, *Los misterios del gineceo*, Madrid, Ediciones AKal, 2003.